

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀ VALDE

Vilis Janums

Kadrs no filmas par Januma pulka pariešanas uz amerikāņiem

Vilis Janums bija viens no viszcilākajiem latviešu un Latvijas virsniekiem: patriots, spējīgs kara vadonis un trimdas latviešu sabiedrības pamatlicējs. Janums godīgi un pašizliedzīgi kalpoja Latvijai Pirmajā pasaules karā strēlniekos, Neatkarības karā, pirmās brīvās Latvijas laikā, Otrā pasaules kara gados, gūstā, bēgļu nometnēs un trimdā līdz pašam sava mūža beigām.

Vācu okupācijas laikā V. Janums strādāja Iekšlietu ģenerāldirekcijā, kur viņš strādāja nevis nacistiskās Vācijas labā, bet gan, riskējot ar savu dzīvību, slepeni darīja visu, lai pasargātu latviešu karavīrus no visjaunākā likteņa. V. Janums, pirmkārt, slepus no vācu okupācijas varas iestādēm brauca pie latviešu vienībām, kas pilnībā bija pakļautas vācu patvalī, lai izvērtētu situāciju un attiecīgi rīkotos. Otrkārt, viņš kā militārais padomdevējs darbojās Latvijas Centrālajā padomē, par ko, ja tas būtu atklāts, arī draudēja nāvessods. Tikai it kā sadarbojoties ar vācu okupācijas iestādēm plkv. V. Janums varēja veikt šo darbu Latvijas labā. Tas nebūtu iespējams, ja viņa tur nebūtu bijis.

Savukārt, runājot par laiku no 1943. līdz 1945. gadā, kā pulkvedis leģionā, Janums bija pret vāciski noskaņots, veiksmīgs un drosmīgs kara vadonis, kurš saudzēja savus karavīrus un izveda savus dēlus, kā viņš sauca savā pakļautībā dienēšos vīrus, no desmit ielenkumiem. Tostarp tieši viņš pēdējā varonīgajā pārgājienā ap Berlīni no padošanās padomju pusei - tātad izsūtījuma vai nāves - izglāba 824 savu vīru. Arī par to kā par dezertēšanu viņam draudēja nošaušana.

Ogrē, 2025. gadā atklās pieminekli, kur arī parādās Pulkveža Viļa Januma tēls. Janumam ne tikai pienāktos pieminekļis, bet jau sen Viļa Januma vārdā vajadzēja saukt atjaunotās Latvijas ielas un skolas, jo viņš ir viens no brīvās Latvijas varonības un Tēvzemes mīlestības simboliem.

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES PĀRSTĀVNICĪBA LATVIJĀ
SLOKAS IELA 122 K-1, RĪGA, LV-1067, LATVIJA

DVCV.P@INBOX.LV

REG.NR.40008004689

DVCV PRIEKŠSĒDIS: AIVARS SINKA

Dzīves apraksts

- Dzimis 1884. gadā, Codes pagastā.
- 1. pasaules karā 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulkā piedalās kaujās pie Rīgas.
- 1917. gadā apbalvots ar Juŗa krusta 4. šķiru par “sevišķu varonību kaujas laukā”.
- 1919. g. sākumā mobilizēts Padomju Latvijas armijā un iecelts par II bataljona loŗmetēju komandas priekšnieku.
- 1919. g. 6. jūnijā dezertēja no Sarkanās armijas, lai pārietu Latvijas Bruņoto spēku pusē iestājoties Baloŗa brigādes Cēsu bataljonā, komandējot rotu.
- 1920. gadā ziedo savu Juŗa krustu latviešu palīdzības fondam, kas vāc cēlmetālus, jaunās Latvijas valsts finanŗu stiprināšanai.
- 1930. g. beidzis Augstāko kara skolu, strādā Armijas štābā, mācībspēks Latvijas augstākā kara skolā. 1939. g. iegūst pulkveŗa pakāpi.
- 1941. g. sākumā izkļuvis uz Vāciju, piedalās Latvju kareivju nacionālajā savienībā (LKNS).
- Atgrieŗas Latvijā 1942. gada janvārī.
- 1942./43. gadā, darbojas, kā personāllietu referents Latvieŗu pašpārvaldes Iekŗlietu ģenerāldirekcijā. Sākot ar 1942. gada martu, Janums, uzdodoties par teāŗa administratoru, apciemo latvieŗu kārtības sargu bataljonus kopā ar frontes teāŗi. Bataljoni, vācu pārvaldībā, izkaisīti pa visu plaŗo frontes rajonu un Januma uzdevums ir iegūt tieŗu informāciju par latvieŗu vienību stāvokli, jo ŗi informācija Latvijā bieŗi nav pieejama.
- 1943. gada februārī, kļuŗ par Latvijas Centrālās Padomes militāro padomnieku.
- 1943. g. iesaukts Latvieŗu Iegionā.
- 1943./45. g. Komandē 33.grenadieru pulku, piedaloties kaujās Krievijā un Latvijā, vēlāk Pomerānijā un Meklenburgā, kur savus “dēlus” izvedis no 10 ielenkumiem. 1944. gada 28. februārī apbalvots ar Dzelzs krusta II pakāpi. 9. augustā apbalvots ar ŗi krusta I pakāpi. Nākamā gada 1. martā apbalvots ar Vācu krustu zeltā.
- 1945. g. aprīlī Janums, apzināti nesekoŗot vācu pavēlēm, savu kaujas grupu apved ap Berlīni 100km gājienā, izvairīdamies no vācu un padomju armijām, lai varētu padoties ASV vienībām, lai nebūtu jāaizstāv Berlīne, tā izglābŗot latvieŗu karavīrus no nāves vai padomju gūŗta.
- Pēc kara ievēlēts par pirmo Daugavas Vanagu priekŗnieku, darbojies vairākās trimdas pārstāvniecībās, viens no Minsteres Latvieŗu ģimnāzijas dibinātājiem.
- Miris 1980. gada 10. augustā. Apglabāts sākotnēji Lauheides kapos Minsterē, Vācijā. Pārapbedīts Brāļu kapos, Rīgā, 2007. gadā.
- 2024. gadā, Januma kapakmens atvests uz Latviju un uzstādīts pie Lestenes brāļu kapiem.